

Svetozarevo v maju

Uvodni pregledi stanja raziskav po arheoloških obdobjih so se med seboj izredno razlikovali. Izjemno kvalitetno je bilo predavanje P.Petrovića o problemih antične arheologije, razočaral je (vsaj mene) M.Garašanin s svojim pregledom prazgodovinskih raziskav, dobro pa sta predstavila Vojvodino O.Brukner in Kosovo J.Glišić. Med kvalitetnimi predavanji je ob naštetih treba omeniti še poročilo M.Vasića o djerdapskem limesu, med slabimi pa prispevka P.Miloševića, ki je povsem zgrešil zastavljeni okvir predavanj in A.Cermanović, ki je brez prave interpretacije pokazala le "izbrane kose" z izredno zanimivih nekropol Komin in Kolovrat. Zakaj sta odpadli predavanji o raziskavah v Viminaciju (L.Zotović) in Caričin gradu (V.Kondić, V.Popović), je ostalo nepojasnjeno.

Tradicionalna gostoljubnost, bogastvo osebnih stikov, sproščeno komuniciranje, zanimivo vzporedno dogajanje (ekskurzije, razstave) in visoka kvaliteta nekaterih predavanj, vse to je oktobrskemu dogajanju podelilo blesk praznovanja.

Bojan Djurić

Gostoljubje, dobra organizacija in delovno ozračje so bile odlike mednarodnega simpozija, ki je potekal v Svetozarevu v času dneva mladosti med 23. in 25. majem '84 na temo "Rasprostranjenost, karakteristike i hronološki odnosi kulturnih grupa prelaznog perioda iz bronzanog u gvozdeno doba i starijeg gvozdenog doba u Srednjoj i Jugovistočnoj Evropi".

Ni bilo golo naključje, da je bil kraj simpozija prav Svetozarevo. Zavičajni muzej ima kar dva arheologa (Sava Vetnić se posveča predvsem neolitiku, Milorad Stojić kovinskim obdobjem), ki že vrsto let sistematično raziskujeta svoje področje z vsakoletno topografijo, sondiranjem in izkopavanjem, tako da je evidentiranih že več sto arheoloških najdišč. Tokrat so bila v ospredju poznobronastodobna in zgodnježeleznodobna, od katerih smo si nekatere značilne naselbine ogledali na ekskurziji drugič dan simpozija. Nov vidik zgodnježeleznodobne poselitve tega področja je vrsta nižinskih, ne posebej utrjenih naselbin. Ob njih so obstajala tudi posamična gradišča na vzpetinah, obronkih dolin. Obiskali smo Gradac nad vasjo Lanište, gradišče z zaporednima nasipoma, utrjenima še s palisado, kakor so pokazala Stojićeva izkopavanja. Tudi stalna arheološka razstava muzeja se lahko pohvali s sicer "klasično" postavitvijo in bogato zbirko z zanimivimi kosi iz prav vseh arheoloških obdobjev. Ob njej so bile v času simpozija postavljene še posebne vitrine z množico črepinj - za sladokusce "jagodininega slatkega".

Simpozij je potekal v sodnijskih prostorih z vsem občinskim udobjem - kava, kislá voda, sokovi in udobni sedeži. Morda je bil to razlog, da je predavanja spremljala živahna diskusija, ki je nista preganjala niti čas niti pustost in zadržanost (tako tipični simptomi slovenskih arheoloških srečanj). Izpostavljena tema je bil problem t.i. Gava kulture z njenimi številnimi pojavnimi obrazy (T.Kemenczei, P.Medović, S.Morintz, N.Tasić, M.Vukmanović). Med njimi je bil posebej zanimiv problemsko zastavljen referat P.Medovića,

Mira Vukmanović pa je navdušila "publiko" z novimi grobovi s področja Djerdapa. Druga priljubljena problematika, ki se ji zlasti srbski raziskovalci kljub delikatnosti (ali pa morda prav zaradi nje) radi posvečajo, so etnična vprašanja (D.Srejović, J.Glišić, z živo diskusijo). S sistematičnostjo se je znova odlikoval R.Vasić, ki je pokazal na avtohton razvoj nekaterih železnodobnih artefaktov iz Žarnogrobiščnega oblikovnega zaklada, kar je popestril z novimi najdbami iz sestava t.i. trakokimejskega oz. I. horizonta Železne dobe Srbije (po Vasiću). Tako rekoč "sanjska" izkopavanja (res je, da je bil prostor zatemnjen) z idealnimi - realnimi rezultati s Kastanasa ob Axiu/Vardarju je predstavil B.Hänsel. Na kastanaski Toumbi so ugotovili korenite spremembe v naselbini (v rastru, gradnji, keramiki, prehrani - živalski in rastlinski ipd.) na prelomu 2. v l.tisočletje, kar s širokega zornega kota osvetljuje na eni strani razmerja med bronasto in železno dobo oz. med poznoheladsko in protogeometrijsko, na drugi strani pa daje slutiti, da je kljub nekaterim močnim nasprotnikom le morda utemeljena stara teza o egejskih selitvah. Popoldanska nevihta zadnji dan simpozija (njen vzrok je verjetno iskati v dejstvu, da so bile poslednje ure simpozija ekskluzivno rezervirane za zadnje - edine tri referente na simpoziju) je prinesla zaželeno osvežitev, hkrati pa povzročila, da je "sodna" dvorana ostala polna do konca. Konec dober, vse dobro.

Biba Teržan